

SELETUSKIRI
maeluministri määruse „Põllumajandustoodete töötlemise ja turustamise
investeeringutoetus suurprojektide elluviimiseks“ eelnõu juurde

1. Sissejuhatus

Maaeluministri määrus kehtestatakse Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse (edaspidi *ELÜPS*) § 67 lõike 2 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1305/2013 Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu toetuste kohta ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1698/2005 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 487–548) artikli 17 lõike 1 punkti b alusel.

2014. aasta 1. jaanuaril algas uus Euroopa Liidu (edaspidi *EL*) programmiperiood 2014–2020, mille kaudu on Eestil EL-i liikmesriigina võimalik osaleda liidu maaelupoliitikas ja saada osa EL-i maaelu arengu toetuste eelarvest.

Maaelu arengu toetusi antakse „Eesti maaelu arengukava 2014–2020” (edaspidi *arengukava*) alusel, mis kinnitati Euroopa Komisjoni 13. veebruari 2015. a rakendusotsusega, millega kiidetakse heaks Eesti maaelu arengu programmile Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (edaspidi *EAFRD*) toetuse andmine.

Arengukava meetme 4 „Investeeringud materiaalsesse varasse” olukorrajelduses tuuakse välja, et põllumajandustootjate ja nende ühistute aktiivsus tootmisahela järgmisele astmele liikumisel ehk oma toodetele lisandväärtuse andmisel on senini olnud liialt väike. Valdav osa tegutsevatest ühistutest tegeleb oma liikmete toodangu vahendamise, töötlemise ja tegelevad vaid üksikud ühistud. See on tihti seotud töötlemisega alustamiseks vajalike investeeringute suure mahuga ja ühistu võimetusega selliste investeeringute rahastamiseks vahendeid leida.

Selle määrusega sätestatakse toetuse sihtrühmana vaid piimandussektor. Ka Maaülikooli tehtud analüüsis „Suurprojekti toetuse tingimuste ja hindamiskriteeriumite analüüs“ tuuakse välja, et „toetusskeemi tuleks rakendada eelkõige piima- ja teraviljatöötlemise valdkonnas, kuna teiste tegevusvaldkondade puhul ei ole isevarustatuse tase, ekspordi aktiivsus ja valmisolek koostööks piisaval tasemel.“ Meetme fokuseerimine ainult piimandussektorile tuleneb eri põllumajandusvaldkondade hetkeolukorrast ja potentsiaalsest investeeringute tegemise võimekusest. Eesti isevarustatuse tase piimatoodete osas ületab ligi kahekordselt riigisisest vajadust, millest tulenevalt on ekspordivõimekuse edendamine olulise tähtsusega. Samas on piimandussektoris olemas juba tegutsevad ühistud, kellest osal on ka piimatöötlemise kogemus, mis annab alust eeldada, et oskusteave ning võime piisavas mahus toorainet tarnida projekti elluviimiseks ja rakendamiseks on piimandussektoris olemas.

Selle põllumajandustoodete töötlemise ja turustamise investeeringutoetuse eesmärk on ühistegevuse soodustamine töötlemise etapis, et selle kaudu tõsta ühistute ja muude ettevõtjate omavaheline kootöö järgmisele tasandile, sest toorpiima töötlemine on üheks võimaluseks, kuidas tootjad saavad parandada enda positsiooni toidutarneahelas.

Võrreldes teiste põllumajandustoodete töötlemise ja turustamise investeeringutoetuste menetlusprotseduuridega on sellel meetmel üks suurem erinevus – peale taotluse rahuldamise otsuse tegemist on toetuse saajal kohustus esitada 18 kuu jooksul eelnõus nimetatud lisaandmed ja -dokumendid. See tähendab, et toetuse saaja esitab lisadokumendid hoolimata sellest, et taotluse rahuldamise otsus on tehtud. Selline lähenemine võimaldab vältida taotlejate liigset koormamist menetlusprotsessi alguses.

Kõik taotlejad peavad esitama äriplaani, finantsprognooside tabeli, ehitustegevuse korral ehitise eskiisi ja ehitustegevuse eelarve prognoosi. Seejärel hinnatakse taotluseid, hindamistulemuste põhjal moodustatakse taotluste paremusjärjestus ning kontrollitakse parimate taotlejate vastavust nõuetele. PRIA rahuldab nõuetele vastavad taotlused, mis mahuvad eelarvesse ja toetuse saajal on kohustus esitada lisadokumente, milleks on: hinnapakumused, ehitustegevuse eelarve, ehituse põhiprojekt, ehitusluba ja maa omandamist või hoonestusõigust tõendavad dokumendid. Kui toetuse saaja ei esita lisadokumente tähtjaks või kui esitatud lisadokumendid või toetatav tegevus ei vasta nõuetele, tunnistab PRIA taotluse rahuldamise otsuse kehtetuks.

Taotlejatele, kelle taotlused vastavad nõuetele, ent paremusjärjestuse alusel ei kuuluks rahuldamisele, teeb PRIA taotluse rahuldamata jätmise otsuse tingimusega, et kui mõni toetuse saaja loobub tegevuse elluviimisest või esinevad muud elluviimist takistavad asjaolud, antakse paremusjärjestuse alusel järgmisele taotlejale võimalus toetuse taotlemise jätkamiseks ja lisadokumentide esitamiseks.

Määruse eelnõu ja seletuskirja koostas Maaelusministeeriumi kaubanduse ja põllumajandussaadusi töötleva tööstuse osakonna nõunik Janeli Tikk (625 6299, janeli.tikk@agri.ee). Juriidilise ekspertiisi määruse eelnõule tegi Maaeluministeeriumi õigusosakonna nõunik Marion Saarna (625 6539, marion.saarna@agri.ee) ja keeleliselt toimetab eelnõu sama osakonna peaspetsialist Laura Ojava (625 6523, laura.ojava@agri.ee).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Määruse eelnõu koosneb viiest peatükist ja 23 paragrahvist.

Eelnõu §-s 1 kehtestatakse määruse reguleerimisala.

Eelnõu eesmärk on kehtestada arengukava meetme 4 “Investeeringud materiaalsesse varasse” tegevuse liigi “Investeeringud põllumajandustoodete töötlemiseks ja turustamiseks” raames antava põllumajandustoodete töötlemise ja turustamise investeeringutoetus suurprojektide elluviimiseks (edaspidi *toetus*) andmise ja kasutamise tingimused ning kord, toetuse saamise täpsemad nõuded taotlejale ja toetatavale tegevusele, abikõlblikud ja mitteabikõlblikud kulud, toetuse määr ja suurus, taotlusele esitatavad nõuded, toetuse taotlemise ja taotluse menetlemise täpsem kord, taotluse hindamise kriteeriumid ja taotluse hindamise kord, taotluste rahuldamise ja rahuldamata jätmise kord, toetuse saaja kohustused ning toetuse väljamaksmise kord.

Eelnõu §-s 2 viidatakse, et toetus on riigiabi – Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi *ELTL*) artikli 107 lõike 1 kohaselt on igasugune liikmesriigi poolt või riigi ressurssidest ükskõik missugusel kujul antav abi, mis kahjustab või ähvardab kahjustada konkurentsi, soodustades teatud ettevõtjaid või teatud kaupade toomist, siseturuga kokkusobimatu niivõrd, kui võrd see kahjustab liikmesriikide vahelist kaubandust, kui aluslepingutes ei ole sätestatud teisiti. Meetme alusel antav toetus on riigiabi ja seda võib anda teatamiskohustusest

vabastatud regionaalabina komisjoni määruse (EL) nr 651/2014 ELi aluslepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta, millega teatavat liiki abi tunnistatakse siseturuga kokkusobivaks (ELT L 187, 26.06.2014, lk 1–78), alusel. Nimetatud määruse artiklis 13 on sätestatud regionaalabi mõiste ulatus ja artiklis 14 sätestatakse tingimused, mille kohaselt regionaalabi meetmed on aluslepingu artikli 107 lõike 3 tähenduses siseturuga kokkusobivad ja vabastatakse ELTL-i artikli 108 lõike 3 kohasest teavitamisest.

Eelnõu §-s 3 on sätestatud, kes saab toetust taotleda.

Eelnõu § 3 lõike 1 kohaselt võib toetust taotleda äriühing, kes on väikeettevõtja, keskmise suurusega ettevõtja või suurettevõtja (edaspidi *taotleja*).

Äriseadustiku järgi loetakse äriühinguks täisühing, usaldusühing, osäühing, aktsiaselts ja tulundusühistu.

Komisjoni määruse (EL) nr 651/2014 I lisa artiklis 2 on sätestatud, et mikro-, väike- ja keskmise suurusega ettevõtjate (edaspidi *VKE*) kategooriasse kuuluvad ettevõtjad, kellel on vähem kui 250 töötajat ja kelle aastakäive ei ületa 50 miljonit eurot ja/või aastabilansi kogumaht ei ületa 43 miljonit eurot. VKE-de kategoorias loetakse väikesteks need ettevõtjad, kes annavad tööd vähem kui 50 inimesele ja kelle aastakäive ja/või aastabilansi kogumaht ei ületa 10 miljonit eurot.

Suurettevõtjad on ettevõtjad, kes ei vasta komisjoni määruse (EL) nr 651/2014 I lisa sätestatud kriteeriumidele ja kelle müügitulu taotluse esitamise aastale vahetult eelnenud majandusaastal oli alla 200 miljoni euro.

Ettevõtja suuruse väljaselgitamisel juhendatakse ka Euroopa Komisjoni soovitusel 2006/361/EÜ (ELT L 124, 20.05.2003, lk 36).

Eelnõu § 3 lõikes 2 sätestatakse, et taotlejaks saab olla äriühing, milles vähemalt kaks sõltumatut ELÜPS-i alusel ja korras tunnustatud põllumajandussektori tootjarühma või nimetatud tootjarühma valitseva mõju all olevat toidutööstuse ettevõtjat omavad kokku rohkem kui 50-protsendist häälteenamust (edaspidi koos *põhiosalejad*).

Konkurentsiseaduse § 2 lõike 4 kohaselt on valitsev mõju võimalus ühe või mitme ettevõtja poolt ühiselt või ühe või mitme füüsilise isiku poolt ühiselt teise ettevõtja aktsiate või osade omamise kaudu, tehingu või põhikirja alusel või muul viisil otseselt või kaudselt mõjutada teist ettevõtjat, mis võib seisneda õiguses:

- 1) oluliselt mõjutada teise ettevõtja juhtorganite koosseisu, hääletamist või otsuseid või
- 2) kasutada või käsutada teise ettevõtja kogu vara või olulist osa sellest.

Nimetatud tootjarühma valitseva mõju all oleva toidutööstuse ettevõtja põhitegevusalaks peab olema taotluse esitamise ajal äriregistri andmetel justiitsministri 28. detsembri 2005. a määruse nr 59 „Kohtule dokumentide esitamise kord“ lisa 16 „Eesti majanduse tegevusalade klassifikaator (EMTAK)“ kohaselt toiduainete tootmine (EMTAK-i C alajagu 10), välja arvatud kala, vähilaadsete ja limuste töötlemine ja säilitamine (EMTAK-i jao C alajagu 102). Põhiosalejate rohkem kui 50-protsendise häälteenamuse omamise nõude eesmärk on ettevõtjatevahelise ühistegevuse edendamine. Selle nõudega tagatakse kavandatava investeeringu laiem mõju, sest ühistute kaudu on selle omanike ja otsustajate ringi kaasatud ka oluline osa Eesti piimatootjatest.

Taotlejale ei ole seatud varasema tegevuse ajalist ega sisulist nõuet, sest taotleja võidakse moodustada otseselt kavandatava investeeringu tegemiseks ja seega ei pea taotlejal olema varasemat majandustegevust. Sellest tulenevalt on põhjendatud põhiosalejatele teatud nõuete seadmine ja nende täitmise kontrollimine, et hinnata investeeringu jätkusuutlikkust ja perspektiivikust.

Eelnõu § 3 lõike 3 eesmärk on tagada põhiosalejate (tunnustatud tootjarühmad või nende valitseva mõju all olevad ettevõtjad) sõltumatus, kuna selle meetme eesmärk on eraldiseisvate ettevõtjate koostöö soodustamine. Põhiosalejad on sõltumatud siis, kui nad ei ole üksteise aktsionärid, liikmed või osanikud ega kuulu üksteise juhatusse või nõukokku.

Äriseadustikus on sätestatud, et emaettevõtja koos tütarettevõtjatega moodustab kontserni. Kui üks äriühing on teises äriühingus osanik, aktsionär või liige ning omab seal häälteenamust, nimetatakse osalevat ühingut emaettevõtjaks ja ühingut, kus ta osaleb, tütarettevõtjaks. Emaettevõtja tütarettevõtjaks on ka ühing, kus häälteenamus on teisel tütarettevõtjal või tütarettevõtjatel üksinda või koos emaettevõtjaga. Tütarettevõtjaks on ka ühing, kus teine ühing (emettevõtja) omab selle osaniku, aktsionäri või liikmena lepingu alusel või ilma sellela valitsevat mõju.

Nimetatud piiranguga püütakse vältida, et investeeringuga oleks seotud üks isikutegrupp, ning soodustada suurema isikuteeringi koostegevust.

Eelnõu § 3 lõikes 4 sätestatakse, et taotleja ja tema partner- ja sidusettevõtja töötajate arv kokku ei tohi ületada 750. Suuruse arvutamisel juhendatakse komisjoni määruse (EL) nr 651/2014 I lisa artiklist 3, kus on toodud töötajate arvu ja rahaliste summade arvutamisel arvesse võetavate ettevõtjate liigid.

Eelnõu §-s 4 on sätestatud nõuded taotlejale.

Eelnõu § 4 lõike 1 kohaselt ei tohi taotleja ja põhiosalejad olla majanduslikes raskustes. Raskustes oleva ettevõtja mõiste on sätestatud komisjoni määruse (EL) nr 651/2014 artikli 2 punktis 18, mille kohaselt on raskustes oleval ettevõtjal vähemalt üks järgmistest tunnustest:

- „a) kui on tegemist piiratud vastutusega äriühinguga (v.a alla kolme aasta tegutsenud VKE), kes on akumulieritud kahjumi tõttu kaotanud üle poole oma märgitud osa- või aktsiakapitalist. Nii on see juhul, kui akumulieritud kahjumi mahaarvamine reservidest (ning kõikidest muudest elementidest, mida üldiselt peetakse äriühingu omavahendite osaks) annab negatiivse tulemuse, mis ületab poolt märgitud osa- või aktsiakapitalist.” – piiratud vastutusega äriühinguteks loetakse osäühing, millel on osadeks jaotatud osakapital (äriseadustiku § 135), ja aktsiaselts, millel on aktsiateks jaotatud aktsiakapital (äriseadustiku § 221);
- „b) äriühing (v.a alla kolme aasta tegutsenud VKE), kus vähemalt mõnel liikmel on piiramatu vastutus äriühingu võlgade eest ja kes on kaotanud kogunenud kahjumi tõttu üle poole oma arvetel olevast kapitalist.”;
- „c) kui asjaomase ettevõtja suhtes on võlausaldajate soovil algatatud kõiki võlakohustusi hõlmav maksejõuetusmenetlus või ettevõtja vastab siseriikliku õiguse kohaselt kõiki võlakohustusi hõlmava maksejõuetusmenetluse kohaldamise kriteeriumidele”. – maksejõuetuse põhিতunnus on, et võlgnik ei suuda rahuldada võlausaldaja nõudeid ning see suutmatkus ei ole võlgniku majanduslikust olukorrast tulenevalt ajutine. Juriidilisest isikust võlgnik on maksejõuetu ka siis, kui võlgniku vara ei kata tema kohustusi ja selline seisund ei

ole võlgniku majanduslikust olukorrast tulenevalt ajutine. Maksejõuetuse kontrollimisel tuleb lähtuda ettevõtja majandusaasta aruandest või FIE raamatupidamisest (bilansist);

„d) kui ettevõtja on saanud päästmisabi ning ei ole veel laenu tagasi maksnud või garantiid lõpetanud või on saanud ümberkorraldusabi ning tema suhtes kohaldatakse endiselt ümberkorraldamiskava” – seni ei ole ühelegi Eestis toiduainetööstuse valdkonnas tegelevale ettevõtjale antud ei päästmis- ega ümberkorraldusabi.

„e) ettevõtja puhul, kes ei ole VKE, kui viimase kahe aasta jooksul: 1) on ettevõtja arvestuslik finantsvõimendus olnud suurem kui 7,5 ja 2) on ettevõtja EBITDA suhe intressimaksete kattevarasse olnud alla 1,0;”.

Eelnõu § 4 lõige 2 sätestab, et taotlejal ja põhiosalejatel ei tohi olla riikliku maksu võlga või riikliku maksu võla tasumine on ajatatud. Maksuvõla tasumise ajatamise korral on maksuvõlg, mille tasumise tähtaeg on möödunud, tasutud ettenähtud summas. ELÜPS-i § 79 lõike 4 kohaselt jäetakse taotlus rahuldamata, kui taotleja ei vasta toetuse saamiseks esitatud nõuetele. Seega on PRIA-I õigus kontrollida kogu taotluse menetlemise ajal taotleja ja tema üle valitsevat mõju omavate ettevõtjate ning enne toetuse väljamaksmist toetuse saajal riikliku maksu võla olemasolu ning maksuvõla olemasolu korral selle ajatust ja maksete tähtaegset tasumist.

Eelnõu § 4 lõige 3 sätestab, et taotleja ja põhiosalejad peavad täitma loomakaitseseaduses, väetiseseaduses, jäätmeseaduses, toiduseaduses ja söödaseaduses kehtestatud nõudeid. Riigikohtu otsusele nr 3-3-1-85-14 tuginedes on täpsustatud sätteid, milliste väär- ja kuritegude toimepanemise puhul taotleja ei vasta nõuetele.

Näiteks loomakaitseseaduse 2. peatükis on sätestatud loomapidamisnõuded ning 5. peatükis looma kaitse tapmisel ja hukkamisel. Paragrahvides 66¹, 66² ja 66⁶ on sätestatud, et kui rikutakse loomapidamisnõudeid, pannakse toime looma suhtes lubamatu tegu või rikutakse tapmise või hukkamise kohta esitatavaid nõudeid, siis kohaldatakse vastavat karistust. Kuna see on olulise tähtsusega hindamaks, kas taotleja on usaldusväärne ning otseses puutumuses toiduainevaldkonnaga, on vajalik, et taotleja neid nõudeid järgiks.

Väetiseseaduse § 37 kohaselt ei tohi rikkuda väetisele esitatud nõudeid ega väetist mittenõuetekohaselt käidelda. Lisaks peab täitma jäätmeseaduse kohaselt jäätmete tekke vältimise ja jäätmekäitlemise nõudeid. Toiduseadusest tulenevalt peab täitma toidu käitlemisega seotud nõudeid ning söödaseaduse kohaselt sööda märgistamise, käitlemise või söötmisele kehtestatud nõudeid.

Nimetatud õigusaktid reguleerivad otseselt toiduainetööstuse valdkonna toimimist ja seoses sellega, et toetusega jagatakse riigieelarvelisi vahendeid, mida on piiratud ulatuses, on oluline, et nimetatud vahendeid saaksid kasutada sellised ettevõtjad, kes on täitnud toiduainetööstuse ja sellega seotud valdkondade õigusaktide nõudeid ning suutnud vastavalt nendele õigusaktidele oma tegevust korraldada.

Lisaks ei tohi taotlejal olla kehtivaid karistusi karistusseadustiku § 52², 55¹ 209, 210, 211, 212, 213, 294, 296, 298, 298¹, 300¹, 364, 365 või 372 alusel. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1306/2013 ühise põllumajanduspoliitika rahastamise, haldamise ja seire kohta ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EMÜ) nr 352/78, (EÜ) nr 165/94, (EÜ) nr 2799/98, (EÜ) nr 814/2000, (EÜ) nr 1290/2005 ja (EÜ) nr 485/2008 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 549–607) artikli 58 lõikes 1 sätestatakse, et liikmesriigid võtavad ühise

põllumajanduspoliitika raames vastu kõik õigus- ja haldusnormid ning kõik muud vajalikud meetmed, et tagada liidu finantshuvide tõhus kaitse ja eelkõige selleks, et:

- a) kontrollida fondide rahastatavate tegevuste seaduslikkust ja korrektsust;
- b) tagada tõhus kaitse pettuste vastu, eelkõige kõrgema riskiga aladel, mis toimib hoiatusena, võttes arvesse meetmete kulusid ja nendest saadavat kasu ning nende proportsionaalsust;
- c) ennetada, tuvastada ja kõrvaldada eeskirjade eiramisi ja pettust, kehtestada tõhusaid, hoiatavaid ja proportsionaalseid karistusi vastavalt liidu õigusele või selle puudumise korral vastavalt siseriiklikule õigusele ning algatada vajaduse korral vastavaid kohtumenetlusi;
- e) nõuda tagasi alusetud maksed koos intressiga ning algatada vajaduse korral vastavaid kohtumenetlusi.

Seega, kui ühise põllumajanduspoliitika toetuse taotlemisel ei osale isikud, keda on karistatud eelnimetatud süütegude eest, suurendab see EL-i finantshuvide kaitset, sest raha väärkasutuse risk alaneb märkimisväärselt.

Eelnõu § 4 lõige 4 kehtestab piirangud toetuse taotlemisele, kui sama kulu kohta on toetust saadud riigieelarvelistest või muudest EL-i või välisabi vahenditest või muud tagastamatut riigiabi.

Piirangu eesmärk on vältida investeringuobjekti topeltrahastamist erinevate arengukava alusel antavate toetuste või struktuurifondide vahenditest saadud abi või toetuste kaudu. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1306/2013 artikli 30 kohaselt ei tohi EAFRD-st rahastatavaid kulusid katta liidu eelarvest ühegi teise rahastamisvahendiga.

Eelnõu § 4 lõige 5 kehtestab, et kui taotleja ja põhiosalejad on varem saanud toetust riigieelarvelistest või muudest EL-i või välisabi vahenditest, mis on kuulunud tagasimaksmisele, peab tagasimaksmisele kuulunud summa olema tagasi makstud või toetuse tagasimaksmise ajatamise korral on tagasimaksed tasutud ettenähtud summas. Selle nõude eesmärk on maandada riigile lisanduvate rahaliste kohustuste (rikkumiste tagasimaksed) tekkimise riski ning tagada vahendite kasutamise sihtotstarbelisus ja jätkusuutlikkuse suurendamine.

Eelnõu § 4 lõike 6 kohaselt ei saa taotleja toetust, kui tema või põhiosalejate suhtes on algatatud likvideerimismenetlus või nimetatud pankrotiseaduse kohaselt ajutine pankrotihaldur või on välja kuulutatud pankrot.

Pankrotiseaduse § 1 lõike 3 alusel on juriidilisest isikust võlgnik maksejõuetu siis, kui võlgniku vara ei kata tema kohustusi ja selline seisund ei ole võlgniku majanduslikust olukorrast tulenevalt ajutine.

PRIA kontrollib taotleja, põhiosalejate ja toetuse saaja suhtes võimaliku algatatud likvideerimismenetluse või ajutise pankrotihalduri või väljakuulutatud pankrotiotsuse olemasolu ametlikust võrguväljaandest Ametlikud Teadaanded.

Eelnõu § 4 lõikes 7 on sätestatud põhitegevusala, millega taotleja või vähemalt üks taotleja osanik, aktsionär või liige pidi tegelema taotluse esitamisele eelnenud kolmel majandusaastal. Eelnimetatud põhitegevusalaks loetakse äriregistri andmetel EMTAK-i jao C alajao 10 kohaselt toiduainete, välja arvatud EMTAK-i jao C alajao 102 kohaselt vähilaadsete ja limuste töötlemine ja säilitamine.

Lisaks peab ettevõtja sama ajaperioodi jooksul tegelema põllumajandussaaduste ja -toodete kaubagruppi (KN 1-24) kuuluvate toodete väljaveoga Eestist teise liikmesriiki või ekspordimisega Euroopa Liitu mittekuuluvasse riiki.

Kombineeritud nomenklatuur (KN) on EL-is kasutatav kaupade nomenklatuur, mis koos kolmandatele riikidele kohaldatavate tollimaksumääradega, lisamõõtühikutega ning asjakohaste lisadega on nõukogu määruse (EMÜ) nr 2658/87 tariifi- ja statistikanomenklatuuri ning ühise tollitariifistiku kohta (EÜT L 256, 07.09.1987, lk 1–675) I lisas. KN-i ajakohastatakse igal aastal, et võtta arvesse statistikast, kaubanduspoliitikast või muude valdkondade arengust tulenevaid muudatusi. Järgmise aasta KN avaldatakse EL-i Teatajas hiljemalt 31. oktoobril ja seda kohaldatakse alates järgneva aasta 1. jaanuarist.

Kombineeritud nomenklatuuri (KN 1-24) nimistusse kuuluvad tooted on leitavad sellest nimekirjast: <https://www.stat.ee/15784>.

Selle nõudega tagatakse, et taotlejal on põhiosalejate, osanike, aktsionäride või liikmete kaudu olemas varasem ekspordimise kogemus, arusaam välisturgudele sisenemisest, toodangu nõudlusest ja kontaktide loomisest.

Eelnõu § 4 lõikes 8 sätestatakse, et taotleja või tema osanik, aktsionär või liige või omakorda nende osanik, aktsionär või liige või iga järgmise osaniku, aktsionäri või liikme osanik, aktsionär või liige, kes tegeleb lehmatoorpiima esmatootmisega (edaspidi *piimatootja*) on taotluse esitamisele eelnud 12 kuu jooksul kas koos või eraldi kokku turustanud vähemalt 25 protsenti keskmisest Eestis toodetud lehmatoorpiima kokkuostetud kogusest.

See tähendab, et kaasatud piimatootjate hulka kuuluvad nii need piimatootjad, kes kuuluvad taotleja üle valitsevat mõju omavate tunnustatud tootjarühma liikmete hulka otse, kui ka need piimatootjad, kes kuuluvad sinna selle tootjarühma teiste liikmete (ühistute) kaudu. Näiteks kui taotleja üks põhiosaleja on tootjarühm A, kelle liikmeteks on viis tootjat ja ühistu B, kelle liikmeteks on omakorda viis tootjat, siis võetakse arvesse kõikide nende turustatud kogust. Kui ühistusse B kuulub ühistu C, siis ka selle ühistu liikmeteks olevate piimatootjate kogused võetakse arvesse.

Sama kehtib ka teiste suurprojektis osalevate äriühingute puhul, nt kui OÜ X omab taotleja aktsiaid ja tema osakud kuuluvad omakorda OÜ-le Y, siis kõigi eelnimetatute turustatud lehmatoorpiima arvestatakse. Seega lehmatoorpiima turustamise koguse arvutamisel võetakse arvesse kõiki suurprojektis osalejaid, kes tegelevad lehmatoorpiima turustamisega.

Turustatud lehmatoorpiima kogust arvutatakse järgmiselt: Võetakse kõigi suurprojektis osalevate piimatootjate poolt turustatud lehmatoorpiima kogused ja liidetakse need kokku. Seejärel võetakse Statistikaameti andmebaasist (http://pub.stat.ee/px-web.2001/Dialog/varval.asp?ma=PM18&ti=PIIMA+KOKKUOST+%28KUUD%29&path=../Database/Majandus/13Pellumajandus/06Pellumajandussaaduste_tootmine/02Loomakasvatussaaduste_tootmine/&lang=2) eelmise 12 kuu lehmatoorpiima kokkuostu andmed kõikide tootjate peale kokku ja arvutatakse sealt 25 protsenti.

§ 4 lõikes 9 kohaselt taotlejal, kelle majandusaasta lõpeb vahetult enne taotluse esitamise tähtaega ning tal ei ole võimalik mõistliku aja jooksul taotluse esitamise aastale vahetult eelnud majandusaasta kinnitatud aruannet koostada, ei ole kohustust majandusaasta aruannet äriregistrile esitada.. Sellisel juhul kontrollib PRIA taotleja nõuetele vastavust

taotlemise aastale eelnenud teise majandusaasta kinnitatud aruande põhjal. See tähendab, et eelmise majandusaasta aruanne peab olema äriregistrile esitatud.

Näiteks kui taotlusvoor toimub 2017. a veebruarikuus, siis taotlejal, kelle majandusaastaks on kalendriaasta, ei ole veel kohustust 2016.a aruannet äriregistrile esitada. See tähendab, et PRIA kontrollib taotleja nõuetele vastavust taotlemise aastale eelnenud teise majandusaasta kinnitatud aruande põhjal ehk 2015. a aruande põhjal. Kui aga taotlusvoor toimub 2017.a mais ja taotleja majandusaasta langeb kokku kalendriaastaga, peab taotleja koostama 2016.a majandusaasta aruande ja esitama selle äriregistrile taotluse esitamise ajaks.

Eelnõu §-s 5 on sätestatud tegevused, mille kohta võib toetust taotleda.

Eelnõu § 5 lõike 1 punktis 1 sätestatakse, et toetust võib taotleda lehmatoorpiimast ELTL-i I lisaga hõlmatud või hõlmatamata toodete töötlemiseks või töötlemiseks ja turustamiseks vajaliku seadme ostmiseks. Lehmatoorpiim on nõukogu määrusega (EMÜ) nr 2658/87 tariifi- ja statistikanomenklatuuri kohta kehtestatud EL-i kombineeritud nomenklatuuris toodud CN-koodiga 0401 2099.

Toetust ei saa taotleda üksnes põllumajandustoodete pakendamiseks mõeldud seadmete ostmiseks.

Komisjoni määruse (EL) nr 651/2014 artikli 2 punktis 11 sätestatu kohaselt on põllumajandustooted nimetatud määruse tähenduses aluslepingu I lisas loetletud tooted, välja arvatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1379/2013 kalapüügi- ja vesiviljelustoodete turu ühise korralduse kohta, millega muudetakse nõukogu määruseid (EÜ) nr 1184/2006 ja (EÜ) nr 1224/2009 ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 104/2000 (ELT L 354, 28.12.2013, lk 1–21), I lisas loetletud kalandus- ja vesiviljelustooted.

Komisjoni määruse (EL) nr 651/2014 artikli 2 punkti 10 kohaselt on põllumajandustoodete töötlemine põllumajandustoodete mis tahes töötlemine, mille saadus on samuti põllumajandustoodete, välja arvatud põllumajandusettevõttes toimuv selline tegevus, mis on vajalik loomse või taimse saaduse esmamüügiks ettevalmistamiseks.

Sama määruse artikli 2 punkt 9 sätestab, et põllumajandustoodete esmatootmine on aluslepingu I lisas loetletud põllundus- ja loomakasvatussaaduste tootmine ilma täiendava töötlemiseta kõnealuste toodete olemust muutmata.

Seega, kui põllumajandustoote esmatootmisega ei kaasne toote olemuse muutumist, siis võib järeldada, et põllumajandustoodete töötlemise puhul peab toote olemuse muutumine toimuma. Seda kinnitab ka Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 852/2004 toiduainete hügieeni kohta (ELT L 139, 30.04.2004, lk 1–54) artikli 2 lõike 1 punkti m kohane töötlemise definitsioon, kus öeldakse, et töötlemine on mis tahes algset toodet oluliselt muutev tegevus, sealhulgas kuumutamine, suitsutamine, laagerdamine, kuivatamine, marineerimine, ekstraheerimine, ekstrudeerimine või nende protsesside kombinatsioon.

Teatud juhtudel, kui protsessid on omavahel lahutamatult seotud, ei olegi võimalik tõmmata konkreetset eraldusjoont näiteks töötlemise ja mittetöötlemise (nt pakendamine) vahele. Sellistel juhtudel loetaksegi pakendamine töötlemisprotsessi osaks. Järelikult võib näiteks pakendamine olla nii tootmis- kui ka töötlemisprotsessi osaks, mistõttu tuleb enne otsustamist vaadata igat juhtumit eraldiseisvalt ning arvestada konkreetsete asjaoludega.

Komisjoni määruse (EL) nr 651/2014 artikli 2 punktis 8 on defineeritud ka põllumajandustoodete turustamine, milleks on toodete omamine või väljapanek, mille eesmärk on müük, müügiks pakkumine, tarnimine või mis tahes muu turustamise viis, välja arvatud esmatootja esmamüük edasimüüjatele või töötlejatele, ja mis tahes tegevus, millega toodet esmamüügiks ette valmistatakse; esmatootja poolset lõpptarbijale müümist käsitatakse turustamisena, kui see toimub selleks ettenähtud kohas.

Eelnõu § 5 lõike 1 punkti 2 kohaselt võib toetust taotleda lehmatoorpiimast ELTL-i I lisaga hõlmatud või hõlmamata toodete töötlemiseks või töötlemiseks ja turustamiseks vajaliku ehitise ehitamiseks.

Selle määruse tähenduses käsitletakse ehitamisena 1) ehitise püstitamist, 2) ehitise rajamist, 3) ehitise rekonstrueerimist, juhul kui ehitustöid tehakse taotleja omandis olevas töötlemisüksuses ja see moodustab kuni kümme protsenti toetatava tegevuse abikõlblikest kuludest, 4) ehitise paigaldamist.

Ehitamine peab vastama ehitusseadustikus esitatud nõuetele.

Eelnõu § 5 lõikes 2 on sätestatud, et lõikes 1 nimetatud tegevusi toetatakse üksnes siis, kui investeeringu tulemusel rajatakse uus ettevõtte, kus toimub toidu töötlemine (edaspidi *töötlemisüksus*), mille töötlemisvõimsus on vähemalt 25 protsenti taotluse esitamise aastale eelnenud kolme kalendriaasta keskmisest Eestis toodetud lehmatoorpiima kokkuostust Statistikaameti andmete alusel.

Eestis kokkuostetud piimatoodangu andmed on kättesaadavad Statistikaameti andmebaasist PM18 (Statistikatöö 21206) aadressil http://pub.stat.ee/px-web.2001/Dialog/varval.asp?ma=PM18&ti=PIIMA+KOKKUOST+%28KUUD%29&path=../Database/Majandus/13Pellumajandus/06Pellumajandussaaduste_tootmine/02Loomakasvatussaaduste_tootmine/&lang=2. Andmed avaldatakse perioodiliselt vastavalt avaldamiskalendrile ja neid kogutakse veebipõhise elektroonilise andmete esitamise kanali eSTAT kaudu. Küsimustikud ja andmete esitamisega seotud teave on kättesaadav aadressil <http://www.stat.ee/andmete-esitamine>.

Neid andmeid kogutakse riikliku statistika kuuküsimustikuga „Piima kokkuost ja kasutamine”, kus esitajateks on kõik ettevõtjad, kelle põhitegevusala on Eesti majanduse tegevusalade klassifikaatori (EMTAK) järgi piimatoodete tootmine ja piimatoodete, munade, toiduõli ja -rasva hulgemüük. Arvesse võetakse Eesti põllumajandustootjatelt kokkuostetud piim, mille maksumus antakse kokkuostuhinnas ilma käibemaksuta. Aruandes kajastatakse värsket lehmapiimast ja lõssist valmistatud piimatootmeid tootmisväliseks tarnimiseks. Topeltarvestuse vältimiseks ei võeta arvesse Eesti piimatööstusettevõtetes teiste toodete valmistamiseks kasutatavaid vahetooteid ega alltöövõtukorras valmistatud tooteid.

Selle nõudega tagatakse, et investeeringu tulemusena valmib suurema töötlemisvõimsusega töötlemisüksus, mis aitab paremini kaasa ka struktuursete muutuste toimumiseks piimandussektoris.

Taotleja toob avalduses välja, kui suur on kavandatava investeeringuobjekti lehmatoorpiima vastuvõtuvõimsus.

Eelnõu § 5 lõike 3 kohaselt võib taotlejale kuuluvas juba olemasolevas töötlemisüksuses teha ehitustöid kuni kümne protsendi ulatuses toetatava tegevuse abikõlblikest kuludest, kui investeeringu tulemusena moodustub olemasolevast ja uuest rajatavast töötlemisüksusest üks funktsionaalselt ja tehniliselt seotud ühel kinnistul või mitmel üksteisega külgneval kinnistul asuv töötlemisüksus. Seega jääb endiselt alles uue töötlemisüksuse rajamise kohustus.

Olemasolevas töötlemisüksuses tehtavate tööde suuruse protsent arvestatakse toetatava tegevuse abikõlblikest kuludest. Näiteks kui toetuse summa on 15 miljonit eurot, siis kuni 1,5 miljoni euro ulatuses võib teha töid olemasolevas töötlemisüksuses ja ülejäänud 13,5 miljoni euro eest tuleb rajada uus töötlemisüksus ning ühendada olemasoleva üksusega, et tulemuseks oleks terviklik töötlemisüksus.

Eelnõu § 5 lõikes 4 öeldakse, et investeering peab vastama alginvesteeringu nõuetele. Alginvesteeringu tähendus on toodud komisjoni määruse (EL) nr 651/2014 artikli 2 punktis 49:

- a) investeering materiaalsesse ja/või immateriaalsesse varasse seoses uue ettevõtte asutamisega, olemasoleva ettevõtte tootmisvõimsuse suurendamisega, ettevõtte toodangu mitmekesistamisega toodetega, mida ei ole veel ettevõttes toodetud, või olemasoleva ettevõtte kogu tootmisprotsessi täieliku ümberkorraldamisega, või;
- b) vara soetamine ettevõttelt, mis on lõpetanud tegevuse või oleks tegevuse lõpetanud, kui seda ei oleks ostetud, ja seda ostab müüjaga mitteseotud investor ning tegemist ei ole üksnes ettevõtja aktsiate omandamisega.

Seega peab taotleja tõendama, et tema kavandatav investeering täidab vähemalt ühte eespool loetletud tingimust (nt panustab olemasoleva ettevõtte tootmisvõimsuse suurendamisse). Alginvesteeringu mõned tingimused on selgitatud ka komisjoni määruse (EL) nr 651/2014 artikli 14 lõikes 7 (tootmisprotsessi täielik ümberkorraldamine, ettevõtte toodangu mitmekesistamine). Kui vaadata nt tootmisprotsessi täieliku ümberkorraldamise nõudeid, siis siinkohal ei ole mõeldud kindlasti seda, kui olemasolevad seadmed vahetatakse välja uute ja paremate seadmete vastu. Sellist tegevust käsitletakse asendusinvesteeringuna, mis ei ole toetatav. Mitmekesistamise juures on oluliseks asjaoluks see, et ettevõtja hakkaks tootma sellist toodet, mida ta pole varem tootnud, ehk ettevõtja peab hakkama tootma enda jaoks uut toodet. Tootearenduse käigus olemasolevas tootes teatud muudatuste tegemine ei ole käsitletav uue toote toomisena. Seega tuleb iga kord vaadata konkreetseid asjaolusid ning hinnata, mida on taotleja enne tootnud ning mida ta tahab pärast investeeringu tegemist tootma hakata.

Artiklis 14 toodut ei kohaldata automaatselt, vaid lähtutakse sellest, mis on selle eelnõu raames kohaldatav. Näiteks ei kohaldata selle meetme puhul artikli 14 lõiget 10 (lairibavõrgu arendamiseks antav regionaalabi), 11 (teadusuuringute taristule antav regionaalabi) ja 13 (suure investeeringuobjekti alginvesteering) sätestatud.

Eelnõu § 5 lõike 5 kohaselt saab toetust taotleda lehmatoorpiima töötlemiseks või töötlemiseks ja turustamiseks vajaliku seadme ostmiseks või ehitise ehitamiseks eelnõu §-s 8 sätestatud suuruses ja määral, kui investeeringu tulemusel rajatakse uus töötlemisüksus.

Eelnõu § 5 lõikes 6 on sätestatud, et kavandatava investeeringu tegemist ei või alustada varem ning sellega seotud siduvaid kohustusi ei tohi olla võetud varem ja investeeringu tegemist tõendavad dokumendid ei või olla väljastatud varem kui taotluse esitamise päevale järgneval päeval.

Siduvate kohustuste all on mõeldud, et taotlejal ei ole enne taotluse esitamist võetud siduvaid lepingulisi kohustusi, sest see on vastuolus ergutava mõju põhimõttega. Komisjoni määruse (EL) nr 651/2014 artikli 6 lõige 2 sätestab, et abil loetakse olevat ergutav mõju, kui abisaaja on asjaomasele liikmesriigile esitanud kirjaliku abitaotluse enne projekti või tegevusega seotud töö alustamist. Tööde alustamine on defineeritud sama määruse artikli 2 punktis 23 järgmiselt: kas investeeringuga seotud ehitustööde alustamine või esimene õiguslikult siduv kohustus tellida seadmeid või muu kohustus, mis teeb investeeringu pöördumatuks, olenevalt sellest, mis on varajasem. Tööde alustamiseks ei peeta maa ostmist ja ettevalmistustöid.

Kui taotleja alustab kavandatava investeeringu tegemist taotluse esitamise päevale järgneval päeval, siis kõik kulutused, mida taotleja teeb, on tema enda vastutusel. Sama kehtib ka nende kulutuste tegemise kohta, mis tehakse pärast taotluse rahuldamise otsuse saamist, sest selle investeeringutoetuse puhul kasutatakse erilist lähenemist, kus pärast taotluse rahuldamise otsust on toetuse saajal kohustus esitada lisadokumente. Seega ei ole välistatud taotluse rahuldamise otsuse kehtetuks tunnistamine.

Eelnõu §-s 6 sätestatakse toetatava tegevuse abikõlbliku kulu arvestamise alused.

Eelnõu § 6 lõigetes 1–3 on sätestatud, et toetatava tegevuse abikõlbliku kulu moodustab seadme puhul selle maksumus ja ehitise puhul ehitise ehitamise maksumus ning abikõlbliku investeeringuobjekti tähistamiseks tehtav kulu. Kui seadme kasutamine eeldab seadme müüja või paigaldaja poolset esialgset tutvustust või väljaõpet, siis ka need kulud on abikõlblikud. Samuti loetakse abikõlblike kulude hulka seadme paigaldamise ja/või seadistamise maksumus, kui seadme eripärast tulenevalt saab seda teha üksnes seadme müüja või kvalifitseeritud spetsialist.

Kui ehitise abikõlbliku kulu moodustab ehitise lammutamise maksumus eesmärgiga ehitada lammutatud ehitise asukohale uus ehitis, siis tähendab see seda, et uus ehitis tuleb ehitada kohe pärast lammutamist ehk sama projekti raames.

Investeeringuobjekti abikõlbliku maksumuse alusel arvestatakse taotlejale makstav toetuse suurus, võttes arvesse eelnõu §-s 8 sätestatud toetusmäärasid.

Abikõlblik on ka liisingumakse, kuid sellisel juhul peab liisinguobjekt olema toetuse saaja omandis hiljemalt viie aasta pärast peale viimast väljamakset, kuid mitte hiljem kui 31.12.2023. Liising peab olema kapitalirendilepingu vormis, kuna selline nõue tuleneb komisjoni määruse (EL) nr 651/2014 artikli 14 lõike 6 punktist b, mis ütleb, et seadmete või masinate rentimise korral peab rentimine toimuma kapitalirendi vormis ning rendileping peab sisaldama abisaaja kohustust osta vara lepingu lõppedes välja.

Eelnõu § 6 lõike 4 kohaselt loetakse abikõlblike kulude hulka ka § 5 lõike 1 punktis 2 nimetatud toetatava tegevuse puhul ehitusseadustiku alusel tehtava omanikujärelevalve kulud. Samuti loetakse abikõlblike kulude hulka keskkonnamõju hindamise, detailplaneeringu ja ehitise põhiprojekti maksumus.

Eelnõu § 6 lõike 5 kohaselt peavad kõik abikõlblikud kulud olema mõistlikud, selged ja üksikasjalikult kirjeldatud ning taotleja peab tagama kasutatava raha otstarbeka ja säästliku kasutamise. Kulud, mille kohta toetust taotletakse, peavad olema majanduslikult otstarbekad

ja vajalikud toetuse eesmärgi saavutamiseks. Samuti ei tohi kavandatavad ning tehtud kulud olla põhjendamatult kõrged võrreldes tavaliselt sarnase tegevuse eest tasutava hinnaga.

Eelnõu §-s 7 on sätestatud mitteabikõlblikud kulud.

Näiteks on mitteabikõlblikud veovahendi ja selle haagise otsmise kulud, välja arvatud veovahendile paigaldatava sellise seadme ostmise kulud, mille eripära tuleneb taotleja töödeldavast tootest. Seega on toetatavad nii statsionaarse kui ka mobiilse töötlemisseadme ostmise kulud, kuid mobiilse töötlemisseadme vedamiseks mõeldud veovahendi kulud on mitteabikõlblikud. Kui erinevad veo- või sõidukulud ei ole seotud seadme paigaldamise või seadistamisega, siis ei ole need kulud ka abikõlblikud.

Ettevalmistava töö tegemise kuluks loetakse näiteks äriplaani või taotluse kirjutamise kulu.

Üldjuhul ei ole käibemaks abikõlblik, kuid on teatud erandjuhud, millest tulenevalt võib käibemaks olla abikõlblik, ehk käibemaks on abikõlblik Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta, nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 320–469), artikli 69 lõike 3 punkti c kohaselt.

Käibemaks on abikõlblik ainult siis, kui toetuse saajal ei ole teoreetilist võimalust selle tagasisaamiseks riigilt. See tähendab, et käibemaks ei ole abikõlblik ka juhul, kui toetuse saaja ei ole käibemaksukohustuslane, kuid omab kõiki võimalusi käibemaksukohustuslaseks registreerimiseks ja riigilt käibemaksu tagasisaamiseks.

Eestis saab ennast käibemaksukohustuslaseks registreerida olenemata tegevusvormist iga isik, kes tegeleb ettevõtlusega (käibemaksuseaduse (edaspidi *KMS*) § 2 lõike 2 kohaselt on ettevõtlus isiku iseseisev majandustegevus, mille käigus võõrandatakse kaupa või osutatakse teenust). *KMS*-i § 3 alusel on käibemaksukohustuslane ettevõtlusega tegelev isik, kaasa arvatud avalik-õiguslik juriidiline isik, või riigi-, valla- või linnaasutus, kes on registreeritud või kohustatud end registreerima maksukohustuslasena. Isik on füüsiline või juriidiline isik, sealhulgas avalik-õiguslik juriidiline isik, ja riigi-, valla- või linnaasutus.

Riigilt ei ole võimalik käibemaksu tagasi saada (sisendkäibemaksu arvestatud käibemaksust maha arvestada) isikutel, kes 1) ei oma müügitulu (käivet) (*KMS*-i § 29); 2) tegutsevad vaid tegevusalal, mis on maksustatud 0-protsendise käibemaksumääraga (loetletud *KMS*-i § 15 lõikes 4); 3) tegutsevad vaid tegevusalal, mis on maksuvaba (*KMS*-i § 16).

Liisingu puhul peab objekt olema toetuse saaja omandis hiljemalt viie aasta pärast arvates taotluse rahuldamise otsuse tegemisest, kuid mitte hiljem kui 31.12.2023. See tähtaeg on põhjendatud asjaoluga, et Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013 artikli 65 punkti 2 kohaselt on abikõlblikud vaid programmiperioodil tehtud kulud.

Eelnõu § 8 sätestab toetuste määra ja suuruse.

Eelnõu § 8 lõikes 1 on sätestatud, kuidas arvestatakse toetuse määra ja kui suure osa investeeringu maksumusest võib toetus moodustada.

Euroopa Komisjon kiitis 21.05.2014 heaks Eesti regionaalabi kaardi aastateks 2014–2020, mis hakkas kehtima alates 01.07.2014. Regionaalabi kaardi moodustavad liikmesriigi need piirkonnad, kus on vastavalt „[Regionaalabi suunistele aastateks 2014-2020](#)“ lubatud anda regionaalabi (riigiabi regionaalarenguks), ning regionaalabi maksimaalsed osakaalud ettevõtjate kohta. Eesti regionaalabi kaardi järgi on kogu Eesti territoorium abikõlblik, abi osakaal on suurettevõtjale abi andmise korral kuni 25 protsenti, keskmise suurusega ettevõtjale abi andmise korral kuni 35 protsenti ja väikeettevõtjale abi andmise korral kuni 45 protsenti projekti abikõlblikest kuludest.

Kuigi regionaalabi kaardi alusel saab väikeettevõtjate abi osakaal moodustada 45 protsenti projekti abikõlblikest kuludest, siis selle määruuse alusel on nimetatud ettevõtjate abi osakaalu vähendatud 40 protsendini abikõlblikest kuludest. Abi osakaalu vähendamine tuleneb sellest, et sel juhul on taotlejate enda panus suurem.

Ettevõtja suuruse väljaselgitamisel juhindutakse komisjoni määruse (EL) nr 651/2014 I lisas sätestatud kriteeriumitest ja Euroopa Komisjoni soovitusel 2006/361/EÜ.

Eelnõu § 8 lõike 2 kohaselt on minimaalne toetuse määr 15 protsenti toetatava tegevuse abikõlbliku kulu maksumusest.

Eelnõu § 8 lõikes 3 on sätestatud, et kui taotleja on saanud sama investeeringuobjekti kohta tagastatavat riigiabi või muud EL-i abi või vähese tähtsusega abi, ei tohi toetuse suurus koos nimetatud abiga ületada väikeettevõtjal 40 protsenti, keskmise suurusega ettevõtjal 35 protsenti ja suurettevõtjal 25 protsenti toetatava tegevuse abikõlbliku kulu maksumusest.

Sealjuures tuleb arvestada komisjoni määruse (EL) nr 651/2014 artiklis 8 sätestatud kumuleerimise reeglitega ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013 artikli 65 lõikes 11 sätestatud nõuetega, mille kohaselt üks ja seesama kuluartikkel ei tohi saada toetust erinevatest liidu vahenditest.

Eelnõu § 8 lõikes 4 sätestatakse, et taotletava toetuse minimaalne suurus ühe taotluse kohta on kaks miljonit eurot. Näiteks kui taotleja saab toetust summas kaks miljonit eurot, kuid hiljem abikõlblikud kulud vähenevad ja sellest tulenevalt jääb toetuse suurus alla kahe miljoni euro, siis taotlejalt toetust tagasi ei nõuta, kui ta enne oli taotlenud vähemalt kaks miljonit eurot.

Eelnõu § 8 lõike 5 kohaselt on toetuse maksimaalne suurus kogu arengukava programmiperioodi (2014–2020) jooksul ühe taotleja kohta 15 miljonit eurot.

Eelnõu §-s 9 on sätestatud taotluse esitamine ja taotluse esitamise tähtaeg.

Eelnõu § 9 lõike 1 kohaselt esitab taotleja toetuse saamiseks elektrooniliselt selleks ettenähtud tähtajal PRIA-le avalduse ja selles esitatud andmeid tõendavad dokumendid, vormikohase ehitustegevuse eelarve prognoosi, finantsprognooside tabeli ja äriplaani (edaspidi koos *taotlus*). Pärast taotlusvooru tähtaja lõppu esitatud dokumente arvesse ei võeta. Avalduse, finantsprognooside tabeli ja ehitustegevuse eelarve peab esitama Microsoft Exceli tarkvaraga töödeldavas vormingus. Loetletud vormid koostab PRIA ja avaldab oma veebilehel.

Eelnõu § 9 lõikes 2 sätestatakse, et PRIA koostab toetuse saamiseks esitatava avalduse vormi, ehitustegevusega seotud vormid (ehitustegevuse eelarve prognoos, ehitustegevuse eelarve, ehitustegevuse hinnapakumused) ja finantsprognooside tabeli ning avaldab need oma veebilehel.

Eelnõu § 9 lõikes 3 on sätestatud, et PRIA teatab taotluse esitamise tähtaja, avaldades selle ametlikus võrguväljaandes Ametlikud Teadaanded ja oma veebilehel.

Eelnõu § 9 lõike 4 kohaselt võib taotleja ettenähtud tähtajal, st taotlusvooru ajal, esitada vaid ühe taotluse, mille alusel võib toetust taotleda mitme investeeringuobjekti kohta, kuid investeeringu tulemusel peab valmima üks uus funktsionaalselt ja tehniliselt seotud töötlemisüksus. Sellega tagatakse toetuse eesmärgi saavutamine, milleks on uue töötlemisüksuse rajamine.

Eelnõu §-s 10 on sätestatud, millistele nõuetele peab vastama taotluse osaks olev avaldus ja teised dokumendid.

Lõikes 1 on täpsustatud andmeid, mis peavad avalduses sisalduma. Selle punktis 5 nõutakse andmeid alginvesteeringu nõude täitmise kohta. Nõue, et tehtav investeering peab vastama alginvesteeringu tingimustele, tuleneb komisjoni määruse (EL) nr 651/2014 artikli 2 punktist 49. Seega peab ettevõtja taotluses tõendama, et tema kavandatav investeering täidab vähemalt ühte alginvesteeringu tingimust (nt panustab olemasoleva ettevõtte tootmisvõimsuse suurendamisse). Alginvesteeringu mõned tingimused on selgitatud ka komisjoni määruse (EL) nr 651/2014 artikli 14 lõikes 7 (tootmisprotsessi täielik ümberkorraldamine, ettevõtte toodangu mitmekesistamine).

Punkti 7 kohaselt peab taotleja välja tooma, kas investeeringuobjekt soetatakse liisingulepingu alusel. Sellekohane teave on vajalik, kuna liisingu kasutamisega kaasnevad toetuse saajale teised kohustused.

Punkti 9 kohaselt peab taotleja esitama nimekirja piimatootjatest, kes suurprojektis osalevad ja nende turustatud lehmatoorpiima kogused. Juhul kui lehmatoorpiima turustamisega tegeleb ühistu, siis esitab taotleja ühistu liikmete poolt kokku turustatud lehmatoorpiima koguse. Neid andmeid kasutatakse eelnõu § 4 lõikes 8 toodud nõude tõendamiseks.

Punkti 10 kohaselt peab taotleja juhul, kui ta on tulundusühistu, esitama kehtiva liikmete nimekirja, sest see on vajalik hindamiskriteeriumi punkti 7.1 tõendamiseks ja nõuetele vastavuse kontrollimiseks.

Seega peab avaldus sisaldama teavet, mille alusel saab kindlaks teha määruse tingimuste täitmise ja koguda vajalikke statistilisi andmeid, mida saab hiljem kasutada toetusega saavutatavate mõjude kindlakstegemiseks. Asjakohaseid dokumente nõutakse ka majandusliku jätkusuutlikkuse tõestamiseks.

Lõigete 2 ja 6 alusel peab taotleja esitama esialgsed hinnakalkulatsioonid, kus on näidatud vastavalt seadmete ja ehitiste indikaativsed maksumused. Taotleja koostab vastavad eelarved ise, st nende dokumentide koostamiseks ei pea võtma hinnapakumusi, kuid koostatavad eelarved peavad siiski peegeldama turuhindu. Ehitustegevuse eelarve prognoos tuleb esitada Microsoft Exceli tarkvaraga töödeldavas vormingus ja need nõuetekohased vormid on kättesaadavad PRIA veebilehel. Seadmete hinnakalkulatsioon esitatakse vabas vormis.

Lõike 3 kohaselt peab taotleja esitama äriplaani, mis on koostatud lisas 2 esitatud äriplaani koostamise juhendi põhjal. Äriplaani koostamise juhendis on esitatud küsimused ja selgitused, millest taotleja peab äriplaani koostamisel juhinduma. Äriplaani eest saab taotleja hindepunkte lisas 1 toodud hindamiskriteeriumite alusel ehk vastates äriplaani koostamise juhendis toodud nõudele, täidetakse sellega teatud hindamiskriteeriumi punkt. Näiteks: **1)** äriplaani punkti 4.2 hinnatakse hindamiskriteeriumi punkti 1.1 alusel; **2)** äriplaani punkti 4.3 hinnatakse hindamiskriteeriumi punkti 1.2 alusel; **3)** äriplaani punkti 4.4 hinnatakse hindamiskriteeriumi punkti 1.3 alusel; **4)** äriplaani punkti 8.3 hinnatakse hindamiskriteeriumi punktide 2.1 ja 2.2 alusel; **5)** äriplaani punkti 5.6 hinnatakse hindamiskriteeriumi punkti 4.1 alusel; **6)** äriplaani punkti 5.5 hinnatakse hindamiskriteeriumi punkti 4.2 alusel; **7)** äriplaani punkti 5.7 hinnatakse hindamiskriteeriumi punkti 4.3 alusel; **8)** äriplaani punkti 8.4 hinnatakse hindamiskriteeriumi punkti 5.1 alusel; **9)** äriplaani punkti 8.5 hinnatakse hindamiskriteeriumi punkti 6.1 alusel; **10)** äriplaani punkti 2.3 hinnatakse hindamiskriteeriumi punkti 6.2 alusel; **11)** äriplaani punkti 5.8 hinnatakse hindamiskriteeriumi punkti 6.3 alusel; **12)** äriplaani punkti 2.1 hinnatakse hindamiskriteeriumi punkti 7.1 alusel.

Osa äriplaani koostamise juhendis toodud punktidest ei vasta konkreetsetele hindamiskriteeriumite punktidele, kuid neid punkte arvestatakse äriplaani kui terviku hindamisel.

Äriplaani juhendis nimetatud alapunkti „finantsplaan ja prognoosid“ täitmisel tuleb esitada ka finantsprognooside tabel, mis on selle alapunkti üks osa. Finantsprognooside tabeli koostab PRIA ja selle nõuded on esitatud määruse §-s 11.

Lõikes 5 on nimetatud hindamiskriteeriumite täitmist tõendavad dokumendid. Hindamiskriteeriumite ja äriplaani koostamise juhendi joonealustes märkustes on täpsustatud, milliste dokumentidega tõendatakse vastava kriteeriumi täitmist.

Lõigete 7 ja 8 kohaselt peab taotleja esitama ehitise eskiisi, kui toetust taotletakse ehitise ehitamiseks.

Eskiisi koostamiseks peab olema ülevaade tehnoloogilistest seadmetest (tehnoloogia kirjeldus), mis määravad vajaliku ruumi nõuded ning tehnoloogilised võimsused (tootmismahud – vastuvõetavad kogused; vajalikud energeetilised võimsused (elekter, gaas, küte); vajaliku veekoguse ja vee puhastusega seonduva. Eskiis peaks sisaldama hoone põrandapinda (ruutmeetrid) ja mahtu (kubatuuri). Selle joonised peavad andma ülevaate objekti asukohast ja paiknemisest maaüksusel, põhiruumide jaotuse mis võimaldab paigaldada soovitud seadmed. Järgnevate projektistaadiumite käigus võivad mahunumbrid muutuda 10% ulatuses, mida loetakse veel projekti eelmisele staadiumile vastavaks lahenduseks. Seega eskiis peab sisaldama vähemalt:

- 1) andmeid asukoha kohta (katastrikaart) – asendiplaan, hoonete paiknemine, teedevõrk ja siseteed;
- 2) hoone plaanilahendust ja ristlõikeid;
- 3) ruumide funktsionaalset jaotust (tehnoloogiline liin);
- 4) hoone eksplikatsiooni ehk pindalad ja ruumalad.

Eelnõu §-s 11 on sätestatud nõuded taotluse osaks oleva finantsprognooside tabeli kohta. Finantsprognooside tabelit kasutatakse taotleja finantsvõimekuse ja tehtava investeeringu tasuvuse hindamiseks.

Tabeli koostab PRIA ja see tuleb esitada Microsoft Exceli tarkvaraga töödeldavas vormingus. See koosneb algandmetest taotleja kohta, andmetest taotleja toodetava toote kohta, suhtarvudest ning kassavoogude, kasumiaruande ja bilansi prognoosidest, mis tuleb koostada nelja majandusaasta kohta arvates sellest aastast, kui kavandatav investeeringuobjekt valmib.

Finantsprognooside tabel on isegenereruv, mis tähendab, et taotleja peab täitma üksnes esialgsed andmed (algandmed taotleja kohta, andmed taotleja toodetava toote kohta) ja nende andmete baasilt genereeruvad tabelisse ülejäänud andmed. Vajaduse korral saab taotleja tekkinud andmeid muuta.

Suhtarvud koosnevad eri valemitest, mis on tabelisse sisestatud ning mille abil hinnatakse investeeringu tasuvust ja jätkusuutlikkust.

Eelnõu §-s 12 on selgitatud taotluse vastuvõtmise protseduuri. PRIA kontrollib taotluse vastuvõtmisel nõutavate dokumentide olemasolu, taotluse tähtaegset esitamist, taotluse nõuetekohasust ja selles esitatud andmete õigsust.

Eelnõu §-des 13 ja 14 on sätestatud taotluste hindamise kriteeriumid, hindamise kord ja taotleja nõuetele vastavuse kontrollimine.

PRIA kontrollib taotluse vastuvõtmisel nõutavate dokumentide olemasolu, taotluse tähtaegset esitamist, taotluse nõuetekohasust ja selles esitatud andmete õigsust ning taotleja, kavandatava tegevuse ja investeeringuobjekti vastavust EL-i õigusaktides, ELÜPS-is, arengukavas ja määruses sätestatud nõuetele.

Taotleja ja taotlus vastavad toetuse saamiseks esitatud nõuetele, kui kõik omavahel võrreldavad andmed on samased, ei esine ELÜPS-i § 79 lõikes 4 viidatud või nimetatud asjaolusid ning on täidetud kõik eelnõus sätestatud nõuded.

Kui kõigi taotluste rahastamise summa ületab toetuse jaoks ettenähtud vahendeid, siis kontrollib PRIA taotluse nõuetele vastavust üksnes nende taotluste puhul, mis kuuluksid rahuldamisele hindamistulemuste alusel koostatud taotluste paremusjärjestuse kohaselt, sest selline praktika aitab kaasa töökoormuse vähenemisele.

Taotleja ja taotluse nõuetele vastavuse kontrollimisel võib PRIA kasutada erinevaid riiklikke registreid (nt kootöö Maksu- ja Tolliametiga).

ELÜPS-i § 77 lõike 1 kohaselt hinnatakse nõuetele vastavaid taotlusi toetuse andmise tingimustes sätestatud korras ja hindamiskriteeriumite alusel, täpsemalt vt seletuskirja § 10 lõike 3 kohta.

Taotluste hindamise ja taotluste paremusjärjestuse koostamise ettepaneku tegemiseks moodustab PRIA nõuandva pädevusega hindamiskomisjoni ja võib sellesse kaasata ka eksperte. Hindamiskomisjon vaatab taotlused läbi ja teeb ettepanekuid määruse lisa 1 sätestatud hindamiskriteeriumite alusel. Hindamiskomisjon võib anda taotlejale või tema esindusõigust omavale isikule võimaluse taotlust kaitsta, mille käigus on võimalik taotlusesse kirjapandut selgitada. Hindamiskomisjoni ettepanekute põhjal koostab PRIA taotluste paremusjärjestuse.

Taotluste paremusjärjestuse koostamisel loetakse paremaks suurema maksimumhinnete summa saanud taotlus. Võrdsete hindepunktide summadega taotluste puhul eelistatakse ELÜPS-i § 67 lõike 3 punkti 9 alusel taotlust, milles taotletav toetuse summa on suurem. Kui ka taotletavad toetussummad on võrdsed, siis eelistatakse taotlejat, kelle kasutatava lehmatoorpiima kogus on suurem. Erinevate meetmete taotlusvoorude praktika on näidanud, et tekib olukordi, kus taotlused saavad ühepalju punkte ning ka taotletavad toetussummad on ühesugused, mistõttu on tekkinud vajadus lisakriteeriumiks, mis võimaldaks selliseid olukordi lahendada. Seepärast ongi öeldud, et eelistatakse taotlejat, kelle taotletav toetuse summa on suurem, kuna eeldatakse, et tänu sellele valmib suurem ja võimsam töötlemisüksus.

Eelnõu §-s 15 on sätestatud taotluse rahuldamine ja rahuldamata jätmine.

Eelnõu § 15 lõikes 1 sätestatakse, et kui kõigi nõuetele vastavate taotluste rahastamise summa ei ületa tegevusvaldkonna rahastamise eelarvet ja kõigi taotlejate puhul ületab neile antud hindepunktide summa minimaalset taotluse rahuldamiseks vajalikku hindepunktide summat, rahuldatakse kõik nõuetele vastavad taotlused ELÜPS-i § 79 lõike 1 punkti 3 alusel.

ELÜPS-i § 79 lõike 1 punkt 3 sätestab, et kui taotleja, taotlus ja toetatav tegevus vastavad toetuse saamiseks esitatud nõuetele ning taotlus vastab hindamiskriteeriumite miinimumnõuetele, rahuldatakse toetuse eelarve piires toetuse andmise tingimuste kohaselt kõik taotlused.

Eelnõu § 15 lõikes 2 sätestatakse, et kui kõigi nõuetele vastavate taotluste rahastamise summa ületab toetatava tegevuse rahastamise eelarvet, rahuldatakse taotluste hindamise tulemusel koostatud taotluste paremusjärjestuse alusel parimad taotlused ELÜPS-i § 79 lõike 1 punkti 2 alusel.

ELÜPS-i § 79 lõike 1 punkt 2 sätestab, et kui taotleja, taotlus ja toetatav tegevus vastavad toetuse saamiseks esitatud nõuetele ning taotlus vastab hindamiskriteeriumite miinimumnõuetele, rahuldatakse toetuse eelarve piires toetuse andmise tingimuste kohaselt hindamistulemuste alusel välja valitud ja vajaduse korral paremusjärjestusse seatud parimad taotlused.

Eelnõu § 15 lõikes 3 on öeldud, et kui hindamistulemuste alusel välja valitud ja vajaduse korral paremusjärjestusse seatud nõuetele vastavat taotlust ei ole võimalik täies ulatuses rahuldada, kuna taotletava toetuse suurus ületab tegevusvaldkonna rahastamise eelarvet, siis on võimalik taotluse osaline rahuldamine, kuid ainult sellisel juhul, kui taotleja kinnitab, et on suuteline vähendatud toetuse suurusega saavutama investearvu eesmärgi.

Näiteks kui esitatakse kaks taotlust, kus ühes on küsitud toetust 8 miljonit eurot ja teises 10 miljonit eurot (toetuse suurus kokku on 15 miljonit eurot) ning kui hindamistulemuste järgi rahuldatakse 10 miljonit eurot küsinud taotlus, siis on võimalik, et toetust saab ka 8 miljonit eurot taotlenud ettevõtja, juhul kui ettevõtja kinnitab, et vähendatud toetusega saavutatakse projekti esialgsed eesmärgid.

Toetuse määra kehtestamisel arvestatakse arengukavast tulenevate piirangutega, mille kohaselt minimaalne võimalik toetuse määr on 15 protsenti. Kui toetuse määr jääb alla 15 protsendi, siis on see vastuolus ergutava mõju põhimõttega.

Kui toetuse suurus on kokku 15 miljonit eurot, siis minimaalselt saab teisele taotlejale, kellele pakutakse osalist rahastamist, anda toetust 2,25 miljonit eurot, mis tuleneb sellest, et peab arvestama minimaalse toetuse määraga, milleks on 15 protsenti.

Eelnõu § 15 lõike 4 kohaselt peab toetuse taotluse rahuldamiseks minimaalne hindepunktide summa olema vähemalt 20 protsenti hindamiskriteeriumite maksimumhinnete summast. Taotluseid, mis nimetatud nõudele ei vasta, ei rahuldata. Alus minimaalsete hindepunktide kehtestamiseks tuleneb ELÜPS-i § 79 lõike 1 sissejuhatavast osast, mis sätestab, et rahastamiseks peab taotlus vastama hindamiskriteeriumide miinimumnõuetele.

Eelnõu § 15 lõige 5 kehtestab, et taotlus vastab nõuetele, kui taotleja, taotlus ja toetatav tegevus vastavad EL-i õigusaktides, ELÜPS-is, arengukavas ja määruses sätestatud nõuetele.

Eelnõu § 15 lõike 6 kohasel rahuldatakse nõuetele vastavad taotlused tingimusel, et taotleja esitab eelnõu §-s 16 nimetatud lisaandmed ja -dokumendid. See tähendab, et taotlejal, kelle kohta tehakse taotluse rahuldamise otsus, on kohustus esitada 18 kuu jooksul nõuetele vastavad lisadokumendid, vastasel juhul tunnistatakse taotluse rahuldamise otsus kehtetuks.

Eelnõu § 15 lõike 7 kohaselt teeb PRIA taotluse rahuldamata jätmise otsuse ELÜPS-i § 79 lõike 4 alusel, kui taotluse nõuetele vastavuse kontrollimise käigus tehakse kindlaks, et taotleja, taotlus või toetatav tegevus ei vasta toetuse saamiseks esitatud nõuetele.

ELÜPS-i seletuskirjas ELÜPS-i § 79 lõike 4 kohta esitatud seletuse kohaselt tehakse taotluse rahuldamata jätmise otsus siis, kui taotleja, taotlus või toetatav tegevus ei vasta vähemalt ühele nõudele, mis on esitatud taotlejale, taotlusele või toetatavale tegevusele, kui nõuetele vastavat taotlust ei rahuldata põhjusel, et ta ei kuulu rahuldamisele hindamiskriteeriumite alusel või kui taotluses esitatud andmed ei ole õiged või taotleja mõjutab taotluse menetlemist pettuse või ähvardusega või muul õigusvastasel viisil. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1306/2013 artikli 60 kohaselt ei tohi anda toetusi isikutele, kelle puhul on tehtud kindlaks, et nad on toetuse saamiseks vajalikud tingimused tekitanud kunstlikult, vastupidiselt toetuste andmise aluseks olevate õigusaktide eesmärkidele. See tähendab seda, et taotleja ei saa jätkata toetuse taotlemist.

Eelnõu § 15 lõikes 8 sätestatakse, et taotlejale, kelle taotlus jääb paremusjärjestuse alusel välja, teeb PRIA taotluse rahuldamata jätmise otsuse tingimusega. See tähendab, et kui paremusjärjestuse alusel esimeseks tulnud ja taotluse rahuldamise otsuse saanud toetuse saaja ei esita tähtajaks lisaandmeid ja -dokumente või loobub tegevuse elluviimisest, antakse paremusjärjestuse alusel järgmisele taotlejale, kelle kohta PRIA tegi varem taotluse rahuldamata jätmise otsuse tingimusega, võimalus jätkata toetuse taotlemist ilma uut taotlusvooru korraldamata. Seega varem tehtud taotluse rahuldamata jätmise otsus tunnistatakse kehtetuks.

Eelnõu § 15 lõikega 9 reguleeritakse olukorrad, kui taotluses sisalduvad mitteabikõlblikud kulud. ELÜPS-i § 79 lõikes 6 sätestatakse, et maaelu arengu toetuse andmise tingimustes võib ette näha, et kui taotluse täies ulatuses rahuldamine ei ole põhjendatud taotluses sisalduvate mitteabikõlblike kulude tõttu, võib toetuse summat vähendada tingimusel, et saavutatakse tegevuse eesmärgid. Kui taotleja ei ole nõus toetuse summa vähendamise, tehakse taotluse rahuldamata jätmise otsus. Toetuse summa vähendamine ei mõjuta maaelu arengu toetuse taotluste paremusjärjestust, kui paremusjärjestus on moodustatud enne toetuse summa vähendamist.

Eelnõu § 15 lõike 10 kohaselt teeb PRIA taotluse rahuldamise otsuse, taotluse osalise rahuldamise otsuse või taotluse rahuldamata jätmise otsuse 90 tööpäeva jooksul arvates taotluse esitamise tähtpäevast. Konkurentsiseaduse § 34² (grupierandiga hõlmatud riigiabi) lõike 2¹ kohaselt on PRIA kohustatud otsuses märkima, et antav abi on grupierandiga hõlmatud riigiabi komisjoni määruse (EL) nr 651/2014 tähenduses.

Eelnõu §-s 16 on sätestatud toetatava tegevuse kohta lisadokumentide esitamine.

Eelnõu § 16 lõikes 1 on toodud need dokumendid, mille peab toetuse saaja esitama PRIA-le hiljemalt 18 kuu jooksul arvates taotluse rahuldamise otsuse tegemisest.

Toetuse saaja peab esitama pakkumuskutse, mis sisaldab investeringuobjekti tehnilist kirjeldust, pakkuja esitatavaid kvalifitseerimistingimusi ja pakkumuse hindamiskriteeriumeid; hinnapakkumused; andmed valitud parima hinnapakkumuse kohta, väljavalitud hinnapakkumuse objektiivse põhjenduse lähtuvalt pakkumuskutses sätestatud nõuetest ning teabe pakkumuskutse avaldamise kohta oma veebilehel ja vähemalt ühes üleriigilise levikuga lehes.

Nende dokumentidega tõendatakse, et kavandatav investeringuobjekt vastab sätestatud nõuetele, välditud on kunstlikult hinna tõstmist ja omavahelisest seotusest tingitud kokkuleppetehinguid ning sellest tulenevat ebatervet konkurentsikeskkonda.

Eelnõu § 16 lõike 2 kohaselt peab juhul, kui tegemist on sellise seadmega, mille kohta on ehitusseadustiku kohaselt nõutud ehitusluba, see olemas olema.

Eelnõu § 16 lõikes 3 on sätestatud need dokumendid, mille peab toetuse saaja hiljemalt 18 kuu jooksul arvates taotluse rahuldamise otsuse tegemisest esitama, kui toetatavaks tegevuseks on ehitise ehitamine.

Toetuse saaja peab esitama ehitustegevuse eelarve ja ehitustegevuse hinnapakkumuse. Need vormid koostab PRIA ja avaldab oma veebilehel. Ehitisega seotud vormid töötati välja eesmärgiga tagada esitatavate dokumentide parem võrreldavus.

Lisaks peab toetuse saaja esitama ka ehitusloa, kui see ei ole kättesaadav ehitusregistrist; ehitise põhiprojekti ja ära kirja dokumendist, mis tõendab, et ehitisealune maa kuulub toetuse saaja omandisse või on toetuse saaja kasuks seatud hoonestusõigus. Esitatud ehitise põhiprojekt ei tohi oluliselt erineda varasemalt esitatud ehitise eskiisist. Projekti staadiumite käigus võivad mahunumbrid muutuda 10% ulatuses, mida loetakse veel projekti eelmisele staadiumile vastavaks lahenduseks.

Nende dokumentidega tõendatakse, et toetatav tegevus vastab sätestatud nõuetele ja seda saab kasutada sihipäraselt nii ehitamise ajal kui ka kümne aasta jooksul viimasest toetusosa väljamaksmisest arvates.

Eelnõu § 16 lõigetes 1–3 nimetatud dokumendid esitab ainult toetuse saaja. Lisadokumentide esitamisega vähendatakse nende taotlejate halduskoormust, kelle kohta tehakse taotluse rahuldamata jätmise otsus.

Eelnõu § 16 lõike 4 kohaselt peab toetuse saaja viivitamata teavitama PRIA-t, kui tal ei õnnestu lisadokumente tähtajaks esitada, ta soovib loobuda tegevuse elluviimisest või esineb muu toetatava tegevuse elluviimist takistav asjaolu.

See nõue on sätestatud selleks, et kui ilmnevad eespool loetletud asjaolud, saab PRIA teavitada paremusjärjestuse alusel järgmist taotlejat, kellele antakse võimalus toetuse taotlemise jätkamiseks ja nõutud lisadokumentide esitamiseks.

Eelnõu §-s 17 on sätestatud nõuded investeeringuobjekti hinnapakumuse kohta.

Hinnapakumuse peab sisaldama toetuse saaja ja hinnapakkuja nime, hinnapakkuja kontaktandmeid, hinnapakumuse väljastamise kuupäeva ning kavandatava investeeringuobjekti või tegevuse käibemaksuta ja käibemaksuga maksumust.

Hinnapakumuste saamiseks koostab toetuse saaja pakkumuskutse, mis sisaldab investeeringuobjekti tehnilist kirjeldust, pakkujale esitatavaid nõudeid ja pakkumuse hindamiskriteeriumeid. Hindamiskriteeriumeid ei pea koostama juhul, kui pakkumus valitakse üksnes hinna alusel. Toetuse saaja peab pakkumuskutse avaldama vähemalt ühes üleriigilise levikuga lehes, oma veebilehel ja vabalt valitud elektroonilises hankekeskkonna portaalis.

Hinnapakumuste esitamise tähtaeg peab olema vähemalt 30 kalendripäeva arvates pakkumuskutse avaldamisest. Toetuse saaja esitab hinnapakumused ning muud sellega seotud dokumendid hiljemalt nende dokumentidega, mis tuleb PRIA-le esitada hiljemalt 18 kuu jooksul arvates taotluse rahuldamise otsuse tegemisest. Toetuse saaja võib hinnapakumused võtta ja esitada PRIA-le ka varem.

Väljavalitud hinnapakumuse ei tohi olla põhjendamatult kõrge võrreldes tavaliselt sarnase tegevuse ja investeeringuobjekti eest tasutava hinnaga. Toetuse saaja peab väljavalitud hinnapakumust põhjendama.

Hinnapakumusel peab iga tegevuse ja investeeringuobjekti hind olema eraldi välja toodud. Toetuse saaja ja hinnapakkuja ning nende osanik, aktsionär, liige või juhtorgani liige ei tohi omada osalust üksteise äriühingus ega kuuluda üksteise juhatusse või nõukokku. Samuti ei tohi hinnapakkujad olla omavahel seotud. Nimetatud piirangutega püütakse vältida toetuse saaja ja hinnapakkuja ning hinnapakkujate omavahelist seotusest tingitud kokkuleppetehinguid ja sellest tulenevat ebatervet konkurentsikeskkonda. Samuti ei tohi hinnapakkuja olla seotud toetuse saaja liikmetega, et vältida huvide konflikti tekkimist hankeprotsessis. Huvide konflikt on olukord, kus hankija või tema nimel tegutseva isiku töötajal, juhatuse liikmel või muul pädeval esindajal, kes on kaasatud hanke ettevalmistamise või läbiviimisse või kes võib muul moel mõjutada selle hanke tulemust, on otseselt või kaudselt finantsalaseid, majanduslikke või muid isiklike huvisid, mida võib käsitleda tema erapooletust ja sõltumatust kahjustavatena.

Kui toetatavaks tegevuseks on § 5 lõike 1 punktis 2 nimetatud ehitise ehitamine, siis peab toetuse saaja esitama vormikohase ehitise hinnapakumuse iga ehitise kohta eraldi. Ehitistega seotud vormid töötati välja eesmärgiga tagada esitatavate dokumentide parem võrreldavus. PRIA avaldab ehitustegevusega seotud vormid oma veebilehel.

Eelnõu §-s 18 on selgitatud toetatava tegevuse kohta esitatud lisadokumentide kontrollimise protseduuri.

PRIA kontrollib eelnõu §-s 16 nimetatud lisadokumentide nõuetele vastavust EL-i õigusaktides, ELÜPS-is, arengukavas ja määruses sätestatud nõuetele. Lisadokumendid vastavad nõuetele, kui kõik omavahel võrreldavad andmed on samased, ei esine ELÜPS-i § 79 lõikes 4 viidatud või nimetatud asjaolusid ning on täidetud kõik määruses sätestatud nõuded.

PRIA teavitab lisadokumentide saamisest arvates 60 tööpäeva jooksul toetuse saajat esitatud dokumentide ja toetatava tegevuse nõuetele vastavusest. Kui kontrolli käigus selgub, et lisadokumendid või toetatav tegevus ei vasta nõuetele, tunnistab PRIA taotluse rahuldamise otsuse kehtetuks.

Eelnõu §-s 19 on sätestatud protsess, kui menetlusse kaasatakse uus taotleja. Selle toetuse raames kasutatakse erilist lähenemist, mille kohaselt võidakse teha paremusjärjestuse alusel väljajäänud taotlejale taotluse rahuldamata jätmise otsus koos tingimusega, mis võimaldab taotlejal jätkata taotlemist ilma uut taotlusvooru korraldamata, kui mõni toetuse saaja ei esita tähtjaks dokumente, loobub taotlemisest või esineb mõni muu asjaolu, mis takistab toetatava tegevuse elluviimist.

Eelnõu § 19 lõike 2 kohaselt juhul, kui paremusjärjestuse alusel antakse järgmisele taotlejale võimalus toetuse taotlemist jätkata, peab ta 20 tööpäeva jooksul arvates PRIA-lt ettepaneku saamisest teatama, kas ta soovib taotlemist jätkata. Taotleja võib jätkata toetuse taotlemist üksnes siis, kui tema taotluses esitatud andmed (taotleja ja toetatava tegevuse kohta) ei ole muutunud. Samuti peab taotleja kinnitama, et vastab toetuse saamiseks esitatud nõuetele.

Eelnõu § 19 lõikes 3 on sätestatud, et kui taotleja jätkab toetuse taotlemist, siis kontrollib PRIA taotleja, taotluse ja toetatava tegevuse nõuetele vastavust.

Eelnõu § 19 lõike 4 kohaselt juhul, kui taotleja jätkab toetuse taotlemist ja vastab sätestatud nõuetele, tunnistab PRIA varem tehtud taotluse rahuldamata jätmise otsuse kehtetuks ja teeb taotluse rahuldamise otsuse. Sel juhul jätkub menetlus eelnõu §-s 16 sätestatu kohaselt.

Eelnõu § 19 lõikes 5 sätestatakse, et kui taotluse esitamisest on möödunud rohkem kui kaks aastat, siis paremusjärjestuse alusel järgmisele taotlejale ettepanekut toetuse taotlemise jätkamiseks ei tehta ehk uut taotlejat menetlusse ei kaasata ja taotlusvoor loetakse lõppenuks. Sellise lähenemise puhul on oluline, et toetuse saaja esitaks tähtjaks dokumendid või teavitaks PRIA-t viivitamata, kui ilmnevad asjaolud, mis takistavad lisadokumentide esitamist, sest sel juhul saab PRIA kaasata menetlusse uue taotleja ja toetuse taotlemine saab jätkuda.

Eelnõu §-s 20 on sätestatud toetuse saaja kohustused.

Eelnõu § 20 lõike 1 kohaselt teeb toetuse saaja viie aasta jooksul arvates PRIA poolt taotluse rahuldamise otsuse tegemisest investeeringu ning esitab investeeringu tegemist tõendavad dokumendid kuni 20 osas. Kui ühe taotluse alusel taotletakse toetust nii liisingulepingu alusel kui ka muul viisil soetatava investeeringuobjekti kohta, siis peab toetuse saaja arvestama, et kokku ei või ta esitada üle 20 maksetaotluse. Näiteks kui toetuse saaja ehitab hoone ning kasutab liisingut, et soetada seadmeid, ning kui hoone ehituse eest on esitatud juba kaheksa maksetaotlust, siis tohib ta esitada veel ainult 12 maksetaotlust, millega tõendada liisingulepingu osamaksete tasumist.

Eelnõu § 20 lõike 2 kohaselt peab hiljemalt kolmanda aasta lõpuks olema kavandatavast investeeringust tehtud osa, mille maksumus moodustab vähemalt 50 protsenti kogu investeeringu abikõlblikust maksumusest.

Eelnõu § 20 lõikes 3 sätestatakse, et kui investeeringuobjekt ostetakse liisingulepingu alusel, peab toetuse saaja tegevuse ellu viima ja esitama selle tegemist tõendavad dokumendid kalendriaastas kuni neljas osas ühe taotluse kohta viie aasta jooksul arvates PRIA poolt taotluse rahuldamise otsuse tegemisest, kuid hiljemalt 30. juuni 2023.

Eelnõu § 20 lõike 4 punktide 1 ja 2 kohaselt on toetuse saaja kohustatud toetuse eest soetatud investeeringuobjekti võtma sihtotstarbeliselt kasutusse viie aasta jooksul arvates taotluse rahuldamise otsuse tegemisest ning seda säilitama ja sihipäraselt kasutama vähemalt kümne aasta jooksul arvates PRIA poolt viimase toetusosa väljamaksmisest. Nimetatud nõue kehtib ka liisingulepingu alusel ostetud investeeringuobjekti puhul.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013 artikli 70 punkt 1 ütleb ka seda, et sihtotstarbelise kasutuse aeg algab toetuse saajale tehtud lõppmaksest. Investeeringuobjekti peab toetuse saaja võtma sihtotstarbeliselt kasutusse viie aasta jooksul arvates taotluse rahuldamise otsuse tegemisest. See tähendab, et kui tegemist on seadmega, siis peab olema selleks ajaks investeeringuobjekt ostetud ja kui seade vajab paigaldust, siis ka paigaldatud. Ehitustegevuse korral peab ehitise olema kasutusvalmis ja selle kohta peab olema kasutusluba või kasutusteatis.

Samuti on toetuse saaja kohustatud saadud toetusraha mittesihipärase kasutamise korral PRIA nõudmisel tagasi maksma ning võimaldama teostada toetuse sihipärase ja tähtaegse kasutamise üle järelevalvet. ELÜPS-i § 111 lõikes 1 on sätestatud, et kui pärast toetuse väljamaksmist selgub, et toetusraha on eeskirja eiramise või hooletuse tõttu makstud alusetult, sealhulgas juhul, kui seda ei ole kasutatud sihipäraselt, nõutakse toetusraha toetuse saajalt, sealhulgas valikumenetluse korras valitud toetuse saajalt, osaliselt või täielikult tagasi Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrustes (EL) nr 1303/2013 ja (EL) nr 1306/2013 ning teistes EL-i asjakohastes määrustes sätestatud alustel ja tähtaegadel.

Eelnõu § 20 lõike 4 punktide 3 ja 4 kohaselt peab toetuse saaja tagama toetuse väljamaksmise aluseks olevate dokumentide nõuetekohasuse ja kulude abikõlblikkuse ning võimaldama teostada toetuse sihipärase ja tähtaegse kasutamise üle järelevalvet ja teha muid toetuse saamisega seotud kontrolle ning osutama selleks igakülgset abi.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1306/2013 artikli 59 kohaselt lükatakse toetuse taotlus või maksetaotlus tagasi, kui toetuse saaja või tema esindaja takistab kohapealse kontrolli tegemist, välja arvatud vääramatu jõu või erandlike asjaolude korral.

Eelnõu § 20 lõike 4 punktide 5 ja 6 kohaselt peab toetuse saaja esitama toetuse kasutamise seotud seireks vajalikku teavet ja säilitama toetusega seotud dokumente vähemalt kümme aastat arvates PRIA poolt viimase toetusosa väljamaksmisest.

Eelnõu § 20 lõike 5 punktis 1 sätestatakse, et hiljemalt koos viimaste investeeringu tegemist tõendavate dokumentidega peab ehitise kohta ehitusregistrist kättesaadav olema kasutusluba või kasutusteatis, kui see on nõutav ehitusseadustiku kohaselt. Ehitise kasutusloa või kasutusteatisega tõendatakse, et valminud ehitise vastab ehitise kohta ettenähtud nõuetele ja

seda võib kasutada vastavalt kavandatud kasutamise otstarbele. Kasutusluba või kasutusteatis võimaldab tagada, et investeeringuobjekti hakatakse sihtotstarbeliselt kasutama.

Eelnõu § 20 lõike 5 punkti 2 kohaselt peavad investeeringuobjekt ja sellealune maa olema toetuse saaja omandis või peab maale olema toetuse saaja kasuks seatud hoonestusõigus vähemalt kümneks aastaks arvates PRIA poolt viimase toetusosa väljamaksmisest.

Eelnõu § 20 lõikes 6 sätestatakse, et kui investeeringuobjektiks on seade, mis paigaldatakse ehitisse või mida kasutatakse ehitises, peab ehitis olema toetuse saaja omandis.

Eelnõu § 20 lõigetega 5 ja 6 tagatakse, et investeeringuobjekti saaks kasutada sihtotstarbeliselt nii selle soetamise või ehitamise ajal kui ka vähemalt kümne aasta jooksul arvates viimase toetusosa väljamaksmisest.

Eelnõu § 20 lõike 7 kohaselt ei tohi toetuse saajal olla riikliku maksu võlga või riikliku maksu võla tasumine on ajatatud. Maksuvõla tasumise ajatamise korral on maksuvõlg, mille tasumise tähtaeg on möödunud, tasutud ettenähtud summas. Samuti ei tohi toetuse saaja suhtes olla algatatud likvideerimismenetlust ega nimetatud pankrotiseaduse kohaselt ajutist pankrotihaldurit või välja kuulutatud pankrotti. Samuti peab toetuse saaja olema äriühing, milles vähemalt kaks sõltumatut ELÜPS-i alusel ja korras tunnustatud põllumajandussektori tootjarühma või nimetatud tootjarühma valitseva mõju all olevat toidutööstuse ettevõtjat omavad kokku rohkem kui 50-protsendist häälteenamust.

Eelnõu § 20 lõikes 8 sätestatakse, et lehmatoorpiima kogus (tonnides), mis taotleja taotluses märkis vastavalt § 10 lõike 1 punktile 9, peab säilima, kuid see ei pea edaspidi moodustama 25 protsenti keskmisest Eestis toodetud lehmatoorpiima kokkuostust.

Eelnõu §-s 21 on sätestatud investeeringu tegemist tõendavate dokumentide esitamine. Toetuse saaja esitab oma andmed investeeringu tegemist tõendavate dokumentide kohta PRIA koostatud maksetaotluse vormil. Asjakohane vorm avaldatakse PRIA veebilehel.

Toetuse väljamaksmise aluseks on toetuse saaja esitatav kuludeklaratsioon ning arve, kauba saamist, maksmise tegemist ning töö tegemist või kauba üleandmist ja vastuvõtmist tõendavad dokumendid.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1305/2013 artikli 60 lõike 4 kohaselt tõendatakse toetuse saajate tehtud makseid arvete ja maksmist tõendavate dokumentidega. Kui seda ei ole võimalik teha, tõendatakse maksete tegemist samaväärse juriidilise jõuga dokumentidega.

Liisingulepingu alusel ostetud investeeringuobjekti puhul esitab toetuse saaja maksetaotluse esmakordse esitamise korral või liisingulepingu või maksegraafiku muutumise korral liisinguandja ja toetuse saaja vahel sõlmitud liisingulepingu ära kirja, liisingueseme üleandmise akti ära kirja, maksegraafiku ära kirja ja selle isiku väljastatud arve-saatelehe või arve ära kirja, kellelt liisinguandja ostis liisingueseme. Maksetaotluse igakordse esitamise korral esitab toetuse saaja liisinguandja poolt toetuse saajale väljastatud arve või arve-saatelehe ära kirja, samuti nimetatud arve või arve-saatelehe ära kirjal märgitud rahalise kohustuse tasumist tõendava arvelduskonto väljavõtte või maksekorralduse ära kirja või väljatrüki.

Eelnõu §-s 22 on sätestatud toetuse maksmine ja toetuse maksmisest keeldumine.

Toetus makstakse välja üksnes abikõlblike kulude hüvitamiseks ja üksnes siis, kui toetuse saaja on tegevused nõuetekohaselt ellu viinud. Toetuse maksmise otsuse teeb PRIA sellise aja jooksul, et toetusraha oleks võimalik kanda toetuse saaja arvelduskontole kolme kuu jooksul nõuetekohaste dokumentide saamise päevast arvates. ELÜPS-i § 81 lõikes 3 sätestatud juhtudel tehakse toetuse maksmisest keeldumise otsus 25 tööpäeva jooksul arvates toetuse maksmisest keeldumise aluseks olevast asjaolust teadasaamisest. ELÜPS-i § 81 lõige 3 sätestab, et PRIA teeb toetuse maksmisest keeldumise otsuse, kui pärast taotluse rahuldamist, kuid enne toetuse maksmist tehakse kindlaks taotluse rahuldamata jätmise alused või kui toetuse saaja ei ole täitnud toetuse saaja kohustusi.

Tulenevalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1306/2013 artiklitest 63 ja 64 võib toetuse saaja nõuetele mittevastavuse või kohustuste täitmata jätmise korral määrata sektoripõhiste õigusaktidega halduskaristusi, milleks võib olla muu hulgas näiteks toetussumma vähendamine. On võimalik kohaldada ka toetuse peatamist, kui võib eeldada, et toetuse saaja mittevastavuse mõistliku aja jooksul kõrvaldab. Viidatud määruse artikli 64 lõike 2 kohaselt halduskaristust ei kohaldata, kui põllumajandusalaste sektoripõhiste õigusaktide kohaldamisest tulenevate rahastamiskõlblikkuse kriteeriumite, kulukohustuste või muude kohustustega seotud mittevastavuse põhjuseks on vääramatud jõud. Toetuse maksmise peatamine on täpsemalt sätestatud komisjoni delegeeritud määruse (EL) nr 640/2014, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 1306/2013 ühtse haldus- ja kontrollisüsteemi osas, otsetoetuste, maaelu arengu toetuste ja nõuetele vastavuse süsteemiga seoses kohaldatavatest maksetest keeldumise ja nende tühistamise tingimuste osas ning kõnealuste toetuste ja süsteemidega seotud halduskaristuste osas (ELT L 181, 20.06.2014, lk 48–73), artiklis 36.

Eelnõu § 23 sätestab dokumentide säilitamise korra, mille kohaselt määruse alusel esitatud dokumente taotlejale ei tagastata ning nimetatud dokumente säilitatakse PRIA-s kuni 2032. aasta 31. detsembrini. Nimetatud nõue vastab komisjoni määruse (EL) nr 651/2014 artiklis 12 sätestatud kohustustele.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu väljatöötamisel võeti aluseks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 1305/2013 Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu toetuste kohta ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1698/2005 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 487–548), komisjoni delegeeritud määrus (EL) nr 807/2014, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 1305/2013 Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu toetuste kohta ja kehtestatakse üleminekusätted (ELT L 227, 31.07.2014, lk 1–17), komisjoni rakendusmäärus (EL) nr 808/2014, milles sätestatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1305/2013 (Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu toetuste kohta) rakenduseeskirjad (ELT L 227, 31.07.2014, lk 18–68), Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1303/2013, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta, nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 320–469), Euroopa parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1306/2013 ühise põllumajanduspoliitika rahastamise, haldamise ja seire kohta

ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EMÜ) nr 352/78, (EÜ) nr 165/94, (EÜ) nr 2799/98, (EÜ) nr 814/2000, (EÜ) nr 1290/2005 ja (EÜ) nr 485/2008 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 549–607), komisjoni määrus (EL) nr 651/2014 ELi aluslepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta, millega teatavat liiki abi tunnistatakse siseturuga kokkusobivaks (ELT L 187, 26.06.2014, lk 1–78), ning komisjoni delegeeritud määrus (EL) nr 640/2014, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 1306/2013 ühtse haldus- ja kontrollisüsteemi osas, otsetoetuste, maaelu arengu toetuse ja nõuetele vastavuse süsteemiga seoses kohaldatavatest maksetest keeldumise ja nende tühistamise tingimuste osas ning kõnealuste toetuste ja süsteemiga seotud halduskaristuste osas (ELT L 181, 20.06.2014, lk 48–73).

Eelnõus nimetatud EL-i õigusaktidega saab tutvuda internetis EL-i õigusaktide andmebaasis aadressil <http://europa.eu.int/eur-lex>.

4. Määruse mõjud

Arengukava raames väljatöötatud määrus aitab kaasa jaekaubandusele suunatud kõrgema lisandväärtusega toodete töötlemise osakaalu suurendamisele, mis tagab turult kõrgema ja stabiilsema sissetuleku kõigile tarneahela lülidele. Kõrgema lisandväärtusega toodete töötlemise efektiivsuse parandamine suurendab nende toodete konkurentsivõimet lisaks siseturule ka välisturgudel.

Omatoodetud põllumajandustoodete ühisturustamisega on võimalik saavutada kasumi teenimiseks vajalik mastaabiefekt, tagada pidev kaubapakkumine ning arendada välja äritehingute sõlmimise kompetents nii koduturul kui ka välisturgudel.

Määrus aitab kaasa ühise töötlemise alustamisele, mis põllumajandustootjate positsiooni tarneahelas veelgi parandaks; sektorisisesele koostöö edendamisele; tegevusvaldkondade mitmekesistamisele ning töökohtade loomise hõlbustamisele.

5. Määruse rakendamise seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Põllumajandustoodete töötlemise ja turustamise investeeringutoetus suurprojektide elluviimiseks rahastatakse 85 protsendi ulatuses EAFRD-st ning 15 protsendi ulatuses Eesti riigi riigieelarvest. Arengukava meetme „Investeeringud põllumajandustoodete töötlemiseks ja turustamiseks” kogueelarve on 69 miljonit eurot, millest EL-i osa on 85 protsenti (58,65 miljonit eurot) ja Eesti riigi kaasfinantseering 15 protsenti (10,35 miljonit eurot). Alameetme „Põllumajandustoodete töötlemise ja turustamise investeeringutoetus suurprojektide elluviimiseks“ eelarve on 15 miljonit eurot, millest EL-i osa on 85 protsenti (12,75 miljonit eurot) ja Eesti riigi kaasfinantseering 15 protsenti (2,25 miljonit eurot). Väljatoodud meetme eelarves ei ole arvestatud finantsinstrumentide vahenditega.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitati esmakordselt õigusaktide eelnõude elektroonilise kooskõlastamise infosüsteemi EIS kaudu kooskõlastamiseks Rahandusministeeriumile ning Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile, kes kooskõlastasid eelnõu märkustega. Märkuste kohta on koostatud tabel ning eelnõus on tehtud asjakohased täiendused. Eelnõu esitati 04.07.2016 a. uuesti kooskõlastamiseks EIS-i, sest juurde lisati täiendav nõue taotlejale, mille eesmärgiks on kaasata suurprojekti rohkem piimatootjaid. Teisel korral kooskõlastati eelnõu märkusteta.

(allkirjastatud digitaalselt)

Illar Lemetti

Kantsler